'RESEARCH JOURNEY' International E- Research Journal
Impact Factor - (SJIF) - 6.625,
Special Issue 213 : Impact of Globalization on Language & Literature
Peer Reviewed Journal

ISSN : 2348-7143
January-2020

जागतिकीकरण व नव्वदोत्तरी ग्रामीण कादंबरी

स.प्रा.डॉ. योगिता मारुती [illegible]
राधाबाई काळे महिला महाविद्यालय,
अहमदनगर.
(भ्रमणध्वनी – ८१४९४१४१२६)

प्रास्ताविक :–

इ.स. १९९० नंतर लिहू लागलेली नवी पिढी जागतिकीकरण व आधुनिकतेच्या समग्र पार्श्वभूमीवर [illegible] किंबहुना समकालीन वास्तवाच्या आणि परिस्थितीच्या आव्हानांना ठळकपणे सामोरी गेली. जागतिकीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर ग्रामीण कादंबरीतून उलगडत गेलेले नाते आणि नातेसंबंधावर झालेले परिणाम त्याही अनुषंगाने दिसून येतात.

नव्वदोत्तरी ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप व पार्श्वभूमी :–

इ.स. १९९० नंतर देशात झपाट्याने आर्थिक, सामाजिक, राजकीय व सांस्कृतिक मुल्यव्यवस्था बदलत गेली. जागतिकीकरण आणि भांडवलशाही व्यवस्थेची माणुसकीविरहीत केवळ नफ्याच्या अर्थकारणाची प्रवृत्ती याच पार्श्वभूमीवर मानवी संबंधामध्ये अमुलाग्र बदल झाले. यातूनच परंपरागत समाजरचना, परस्पर सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक संबंध यांची नव्याने पुनर्व्यवस्था लावावी लागणार याची जाणिव व या बदलाची अपेक्षा मराठी ग्रामीण कादंबरीतून १९९० नंतर अत्यंत तीव्रपणे व्यक्त झाली.

नव्वदोत्तर काळात समाजजीवनातील घडलेल्या ठळक गोष्टींचा विचार केला असता असे दिसते की, इ.स. १९८० मध्ये शरद जोशी यांनी भारताचे 'इंडिया' आणि 'भारत' अशा दोन गटात वर्गीकरण केले. इ.स. १९९१ मध्ये खुल्या आर्थिक धोरणाची घोषणा झाली. जागतिकीकरणामुळे अनेक प्रश्न निर्माण झाले आणि त्याची उत्तरे शोधली जाऊ लागली. शेतकऱ्यांचे शोषण, त्यांची आंदोलने, कर्ज, आत्महत्या असे अनेक प्रश्न निर्माण झाले. सेझ सारख्या संकल्पना उदयास आल्या यातूनच शहरी भांडवलशाही इंडिया विरुद्ध ग्रामीण भारत असे चित्र तयार झाले. या ग्रामीण भारताने व त्याच्या इंडिया सोबतच्या संघर्षाचे दर्शन १९९० नंतरच्या कालखंडातील कादंबऱ्यांतून साकार होत गेले. साहित्य समाजाचा आरसा आहे. समाजातील वास्तव साहित्यातून जिवंत राहते. काळानुसार समाज बदलतो व त्याचे चित्रण साहित्यातून होते. या अनुषंगाने पाहिल्यास साठोत्तरी मराठी ग्रामीण कादंबरी व नव्वदोत्तरी मराठी ग्रामीण कादंबरी यामध्ये निश्चितच वेगळेपण आहे.

नव्वदोत्तरी ग्रामीण कादंबरीची रूपे :–

इ.स. १९९० नंतर प्रसिद्ध झालेल्या मराठी ग्रामीण कादंबऱ्यांवर दृष्टिक्षेप टाकल्यास तिची काळानुसार बदलत गेलेली विविध रूपे लक्षात येतात. एकंदरीतच मराठी [illegible] सर्व प्रकार व प्रवाहांवर जागतिकीकरणाचा प्रभाव पडलेला आहे. परंतु आपले गाव, आपली शेती व आपले गावपण सांभाळून राहिलेल्या ग्रामीण भागावर त्याचा चांगला व वाईट असा दोन्ही प्रकारे परिणाम झाल्याचे प्रकर्षाने जाणवते. जागतिकीकरणानंतर माणसाच्या जीवनशैलीत बदल झाला. [illegible] बदल साहित्यातून पुढे आला. [illegible] ग्रामीण कादंबरीचे रूप बदलत गेले. ग्रामीण जीवनातला [illegible] माणूस [illegible] चालला आहे. प्रत्येक माणूस स्वार्थी झाला आहे. शेती क्षेत्रातील बदल, आधुनिक शेती पद्धती, औद्योगिकीकरण यामुळे प्रदूषणात झालेली वाढ, तसेच निसर्गाचा असमतोलपणा याचा विपरीत परिणाम शेतकरी [illegible] झाला असून अनेक [illegible]

Scanned by CamScanner
Scanned with OKEN Scanner